

П Р А В И Л Н И К

за начинот на проверување, следење, оценување, полагање и чување на испити на студентите на Бизнес академија Смилевски – БАС

(пречистен текст)

Скопје, октомври 2017

Врз основа на Предлогот на Наставничкиот совет на Академијата (дел. бр. 0205-232/6 од 13.09.2017 година), усвоен на редовната 120 седница одржана на 13.09.2017 година, врз основа на член 29 став 1 алинеја 23 од Статутот на Бизнес академија Смилевски – БАС, Собирот на основачи на Академијата на ден 03.10.2017 година го донесе следниов

П Р А В И Л Н И К

за начинот на проверување, следење, оценување, полагање и чување на испити на студентите на Бизнес академија Смилевски - БАС

I Основни одредби

Член 1

Со овој правилник се уредува начинот на следење, проверување, оценување, полагање и чување на испити на Бизнес академија Смилевски – БАС (понатаму во текстот Академијата).

Проверување на знаењето

Член 2

Проверката на знаењето на студентот, по наставните предмети, се врши континуирано во текот на наставно-образовниот процес.

Член 3

Проверката на знаењето на студентот овозможува утврдување на степенот на остварениот напредок, негово информирање за постигнатите резултати, поттикнување на развојот и регистрирање на остварените резултати во образовниот процес.

Член 4

Проверката на знаењето по предметите се врши по електронски пат, на образовниот портал на Академијата, освен кога карактерот на предметот бара писмена или усна проверка или постои техничка попреченост за електронско полагање.

Член 5

Проверка на знаењето за редовните студенти од прв циклус на студии може да се врши на делови преку два колоквиуми или во целина преку испит за секој наставен предмет. Колоквиумите се реализираат во термините предвидени за колоквиумска недела, а наведени во Календарот на активности за секој семестар од секоја студиска година. Времето за реализирање на колоквиумите го определува предметниот наставник во

рамките на колоквиумската недела. Проверка на знаење преку колоквиуми се врши во седмата или осмата недела од почетокот на семестарот за првиот колоквиум и последните две недели од семестарот за вториот колоквиум, освен ако поинаку не е определено во Календарот на активности.

Ако студентот не е задоволен од постигнатите резултати од едниот или двата колоквиуми, се упатува на полагање испит по предметот.

Испитите се реализираат во испитни сесии редовни и дополнителни.

Проверка на знаењето за вонредните студенти, како и студенти на втор циклус на студии се врши преку завршен испит една недела по завршување на последното предавање по наставниот предмет. Студентот кој не го положил испитот во предвидениот испитен рок, има можност испитот да го полага во некоја од наредните испитни сесии на која истиот ќе се пријави.

Доколку студентот не го положи испитот по трет пат тогаш повторно го запишува предметот и следи настава доколку тој е од групата на задолжителни предмети. Доколку предметот е од групата на изборни предмети, студентот може повторно да го запише истиот или да избере друг предмет за да може да ги освои потребниот број кредити.

За секое повторно запишување на предмет (кој студентот го повторува), должен е да уплати соодветен паричен надоместок чиј износ се утврдува преку бројот кредитите што ги носи предметот помножени по цената за еден кредит.

Член 6

Проверка на знаењето, следењето, оценувањето, полагањето и чувањето на испити за студентите кои студираат на далечина се врши според Правилникот за условите, критериумите, постапката и правилата за студирање на далечина на студентите од прв и втор циклус на студии на Бизнис академија Смилевски – БАС.

Член 7

Предметниот наставник треба да одреди време за консултации со студентите. Термините за консултации треба да бидат усогласени со термините за настава и истите да бидат достапни за студентите преку јавно истакнување на образовниот портал на Академијата.

Пријавување на испити

Член 8

Студентите имаат обврска да ги пријават предметите кои ќе ги полагаат. Студентите пријавите ги доставуваат до референтите за студентски прашања.

Редовните студенти на прв циклус на студии кои предметот го положиле преку колоквиуми имаат обврска да достават пријава за испит најдоцна една недела пред

одржувањето на редовните испитни сесии во зависност кога е слушан и полагаан предметот.

Редовните студенти на прв циклус на студии кои ќе го полагаат предметот преку испит имаат обврска да достават пријава за испит најдоцна една недела пред одржување на испитната сесија.

Вонредните студенти на прв циклус на студии и студентите на втор циклус на студии имаат обврска да достават пријава за испит најдоцна 3 (три) дена пред денот закажан за испит утврден во Распоредот за настава.

Пријавувањето на испити за студентите кои студираат преку синергирање се врши најмалку 3 дена пред закажаниот термин за реализирање на испитот.

Доколку студентите сакаат да полагаат во дополнителна испитна сесија, имаат обврска да достават пријава за испит најдоцна една недела пред одржување на дополнителната испитна сесија.

Начинот на пријавување на испити за студентите кои студираат на далечина е регулиран со Правилникот за условите, критериумите, постапката и правилата за студирање на далечина на студентите од прв и втор циклус на студии на Бизнес академија Смилевски – БАС.

Пријавата за испит содржи информации за циклусот на студии (прв или втор), предметот за кого се однесува пријавата, име и презиме на студентот кој пријавува испит, број на досие на студентот, статус на студентот за пријавите од прв циклус на студии (редовен, вонреден), студиска година во која студентот е запишан во моментот на пријавување, испитна сесија во која студентот го пријавува испитот, односно датум на полагање на испитот, по кој пат студентот го полага испитот (прв, втор трет), во кој семестар е слушан предметот, во која студиска година е слушан предметот, кај кој наставник е слушан предметот, датум на поднесување на пријавата и потпис на студентот. Составен дел на пријавата е записникот за испит по соодветниот предмет во кој се евидентираат име и презиме на студентот кој се пријавил, назив на предметот за кој студентот се пријавил, предвидени и освоени поени по предвидените активности за предметот кој го полагал студентот, вкупно освоени поени, оценката што студентот ја има постигнато (нумеричка и описна), простор за забелешка, датумот на полагање на испитот/ вториот колоквиум, датум на пополнување на записникот и потпис на наставникот кој ја пополнил пријавата. Во склоп на записникот е и скалата на оценки.

Пријавата за испит ја пополнува студентот, а Записникот од испитот го пополнува наставникот.

Пријавата потпишана од студентот се доставува до референтите за студентски прашања. Референтите за студентски прашања ги распределуваат пријавите по наставни предмети и наставници.

Наставникот има обврска да ги подигне пријавите пред одржување на испитот и по завршување на испитот, во рокот предвиден за оценување, да ги евидентира

постигнатите резултати на студентот и пополнетите пријави да ги врати до референтите за студентски прашања кои пријавите ги распределуваат по досиејата на студентите.

Следење на полагањето

Член 9

Распоредот за седење на студентите во просторијата во која се спроведува полагањето го одредува предметниот наставник или лицето задолжено за спроведување на колоквиумот/испитот. Предметниот наставник има обврска на студентот кој полага да му подели дополнителен материјал или да одобри техничко помагало доколку е неопходно заради карактерот на предметот.

Сите дополнителни предмети и направи кои ги носи со себе, а не се одобрени од страна на предметниот наставник, студентот е должен да ги остави на местото кое однапред е одредено за тоа.

За време на полагањето вратите во просторијата се затворени и во неа може да влезе само предметниот наставник или лицето одредено за следење на полагањето, а во исклучителен случај и друго лице вработено во Академијата.

За време на спроведување на полагањето забрането е присуство на лица кои им попречуваат на студентите во работата и предметниот наставник е должен истите да ги оддалечи од просторијата.

Студентот континуирано се следи за време на полагањето на колоквиумот/испитот. За време на полагањето студентот има забрана од употреба на мобилен телефон или било какво друго техничко помагало за комуникација.

Студентот за време на полагањето има забрана од користење на учебници, учебни помагала и други печатени и електронски материјали без одобрение на предметниот наставник.

За време на полагањето на колоквиумот/испитот на студентот му е забрането да излегува од просторијата без дозвола од предметниот наставник или лицето задолжено за спроведување на колоквиумот/испитот.

На студентот му е забрането давање помош на друг студент и било каква интерперсонална комуникација за време на полагањето освен обраќање кон предметниот наставник или лицето задолжено за спроведување на колоквиумот/испитот без при тоа да го попречува полагањето на останатите студенти. Доколку студентот за време на полагањето еднаш е опоменат од предметниот наставник и понатаму не се придржува на правилата, тогаш наставникот го отстранува студентот од полагање.

За време на полагањето на колоквиумот/испитот на студентот му е забранета било каква друга активност со која може да го попречи понатамошниот тек на полагање.

Оценување

Член 10

Оценувањето на студентите е објективно и не зависи од полот и возраста на студентот, ниту пак од полот, возраста и титулата на професорот.

Член 11

Оценувањето на студентите е различно во зависност од тоа дали се однесува на оценување на стручни предмети или оценување на општообразовни предмети.

Како предмет на оценување кај **стручните предмети** во рамките на наставната програма се земаат предвид:

- Присуство и активност во наставата – 30% од вкупната оценка;
- Проектен извештај по предметот – 20% од вкупната оценка;
- 25% по колоквиум или 50% од испит од вкупната оценка;

Како предмет на оценување кај **општообразовните предмети** во рамките на наставната програма се земаат предвид:

- Присуство и активност – 30% од вкупната оценка;
- 35% по колоквиум или 70 % испит од вкупната оценка.

Како предмет на оценување кај **предметот Практикум по оперативен менаџмент** на прв циклус на студии, во рамките на наставната програма се земаат предвид:

- Присуство и активност во наставата – 30% од вкупната оценка;
- Проектен извештај по предметот – 40% од вкупната оценка;
- Презентирање на Практикум – 30% од вкупната оценка;

Како дополнување на завршното оценување може да се земат во предвид и следниве активности на студентите:

- Успешно реализирана дополнителна теренска студентска практика;
- Извршени консултации;
- Менторство на други студенти;
- Изработени или реализирани проекти зададени од предметниот наставник;
- Учество во општествено корисни активности реализирани од страна на Академијата или Студентскиот парламент;
- Освоени награди/пофалници и др. од соодветната област.

Оценувањето на другите активности се евидентира во записникот од испит. Поените од другите активности може да бидат надополнување на поените за присуство и активности или на поените за проектен извештај. Максимумот на поени за други активности што наставник може да му додели на студент е 5 поени. Поените за исти активности може да се евидентираат само на еден предмет.

Предметниот наставник со одобрение на Наставничкиот совет може да изврши промена на уеството на компонентите во формирање на оценката.

Член 12

Редовен студент на прв циклус на студии се стекнува со правото да полага прв колоквиум доколку освои најмалку 50% плус 1 од компонентата присуство и активност во наставата.

Студентот кој не го положил успешно првиот колоквиум нема право да полага втор колоквиум и се упатува на испит.

Редовниот студент на прв циклус на студии се стекнува со правото да полага втор колоквиум по предметот доколку освои најмалку 50% плус 1 од двете компоненти на оценката – проектен извештај по предметот и присуство и активност во наставата и доколку успешно го има положено првиот колоквиум по предметот.

Студентот кој не го положил успешно вториот колоквиум се упатува на испит.

Член 13

Присуството и активноста на студентот во наставата по одреден предмет учествуваат со 30% во формирањето на оценката.

Студентот треба да освои мин. 50% плус 1 поени за присуство и активност во наставата за да може да му се овозможи полагање на испит/колоквиум.

Доколку студентот, поради оправдани причини, за кои приложил соодветна документација, не освоил минимум потребни поени за присуство и активност по наставата за предметот, има можност да добие од наставникот дополнителна задача за надополнување поени за присуство и активност. За видот и тежината на дополнителната задача одлучува предметниот наставник. Доколку студентот успешно ја заврши дополнителната задача во предвидениот рок утврден од предметниот наставник, тогаш може да добие минимум позитивни поени за присуство и активност.

Доколку предметниот наставник утврди дека не постојат услови за дополнителна задача, тогаш студентот се упатува на повторно слушање на предметот со друга група. Во овој случај студентот има обврска да плати дополнителна школарина во износ од производот помеѓу бројот на кредитите што ги носи предметот помножено по цената за еден кредит.

Предметниот наставник има обврска присуството и активноста на студентите да го оцени во рамките на рокот предвиден за доставување на записникот по испит во редовните испитни сесии за редовните студенти, односно термините предвидени за испит за вонредните студентите и студентите на втор циклус на студии.

Член 14

Студентите на прв и втор циклус на студии имаат обврска по стручните предмети да подготват и достават проектен извештај.

Редовните студенти на прв циклус на студии проектниот извештај, во електронска форма, го поставуваат на Образовниот портал на Академијата најдоцна една недела пред одржување на вториот колоквиум, односно испитот, освен доколку предметниот наставник поинаку не определи.

Вонредните студенти на прв циклус на студии проектниот извештај, во електронска форма, го поставуваат на Образовниот портална Академијата најдоцна еден ден пред одржувањето на испитот предвиден во распоредот на настава.

Проектниот извештај учествува со 20% во формирањето на оценката.

Студентот може да освои максимум поени само доколку ги исполни сите критериуми за пишување на квалитетен проект извештај и истиот го презентира на час кој однапред е определен од страна на предметниот наставник. Доколку студентот не го презентира проектниот извештај, тогаш студентот губи 5 поени доколку за оценување на проектниот извештај се предвидени 20 поени.

Исклучок од ова имаат проектните извештаи по предметите за кои предметниот наставник утврдил поинаков начин на подготвување на истиот за што претходно ги известува студентите.

Студентите на втор циклус на студии проектниот извештај, во електронска форма, го поставуваат на Образовниот портал на Академијата најдоцна еден ден пред терминот определен за одбрана на проектниот извештај. Студентот може да освои максимум поени само доколку ги исполни сите критериуми за пишување на квалитетен проект извештај и истиот задолжително го презентира на час кој однапред е определен од страна на предметниот наставник.

Студентот кој не освоил минимум поени од проектниот извештај може да побара од предметниот наставник да изработи нов проект извештај и истиот да го предаде најдоцна за седум дена од неговото задавање.

Предметниот наставник има обврска проектните извештаи доставени од страна на студентите да ги оцени во рамките на рокот предвиден за доставување на записникот по испит во редовните испитни сесии за редовните студенти, односно термините предвидени за испит за вонредните студентите и студентите на втор циклус на студии.

Член 15

Проектниот извештај на прв и втор циклус на студии на Академијата го подготвува секој студент посебно, освен ако предметниот наставник дозволи тимска проектна задача од најмногу тројца студенти со подеднакво учество на сите од тимот во нејзина подготовка и презентација.

Член 16

Оценувањето на испитите е квантитативно и го врши предметниот наставник. Завршната оценка за соодветната програма е изразена квантитативно со оценка од 5 (пет) до 10 (десет). Со оценка 5 (пет) се означува недоволен успех.

Завршната оценка по предметот се прикажува на начин кој е споредлив со ЕКТС системот, како што следи:

- 10 (A) – изнесува 93 – 100 поени
- 10 (A-) – изнесува 90 – 92 поени
- 9 (B+) – изнесува 87 – 89 поени
- 9 (B) – изнесува 83 – 86 поени
- 8 (B-) – изнесува 80 – 82 поени
- 8 (C+) – изнесува 77 – 79 поени
- 7 (C) – изнесува 73 – 76 поени
- 7 (C-) – изнесува 70 – 72 поени
- 6 (D+) – изнесува 67 – 69 поени
- 6 (D) – изнесува 60 – 66 поени
- 5 (F) – изнесува 00 – 59 поени

Член 17

Колоквиумите/испитот ги прегледува и оценува предметниот наставник. Резултатите се објавуваат најдоцна 7 (седум) дена од одржување на испитот на Образовниот портал на Академијата и истите се заведуваат во записникот од испит за секој студент одделно. По објавување на резултатите студентот има право да изврши увид во постигнатите резултати најдоцна 24 часа по нивното објавување.

Член 18

Предметниот наставник освоените поени од колоквиумот/испитот ги внесува во записник за испит кој е составен дел од пријавата за испит и истиот го доставува за архивирање до деловниот секретар најдоцна 7 (седум) дена од денот на одржувањето на испитот, односно вториот колоквиум за редовните студенти кои полагаат испит преку колоквиуми.

Член 19

Завршната оценка се запишува во личниот картон на студентот, семестралниот лист и во записникот од испит во склоп на пријавата од испит.

Просечниот успех на студентот претставува аритметичка средина на оценките од завршното оценување по сите наставни предмети во текот на студиите.

Член 20

Уверението или документот за завршно оценување се издава врз основа на податоците во електронскиот индекс на студентот на образовниот портал или врз основа на податоците во личниот картон на студентот.

Полагање на испити

Член 21

Колоквиумите, испитите или другите форми на проверка на стекнатото знаење, вештини и способности се полагаат по сите предмети предвидени со студиската програма.

Член 22

Колоквиумот/испитот претставува комбинација од есејски прашања, кратки прашања, прашања со повеќечлен избор, прашања со дополнување, прашања со точно/неточно, прашања со поврзување и/или прашања со рангирање.

Член 23

Предметниот наставник кој за прв пат е избран во наставно, насловно или наставно-научно звање и за прв пат ангажиран во Академијата, има обврска испитните прашања да ги достави за прегледување до одговорното лице за настава најдоцна 7 (седум) дена пред датумот определен за полагање на испит/колоквиум. Одговорното лице го проверува форматот на испитните прашања, согласно типологијата предвидена во Прирачникот за наставници на БАС. Откако ќе добие потврден одговор од одговорното лице, предметниот наставник може да го креира испитот/колоквиумот.

При повторен ре-избор, предметниот наставник се ослободува од оваа обврска.

Член 24

Предметниот наставник или лицето задолжено за спроведување на полагањето треба да биде на местото на одржување на колоквиумот/испитот најдоцна 15 минути пред почетокот на полагањето и да ги отстрани сите евентуални технички неправилности кои можат да го попречат самиот процес на полагање.

Член 25

Доколку предметниот наставник од оправдани причини не може да го реализира полагањето на колоквиумот/испитот, тогаш своето отсуство треба да го најави кај деловниот секретар минимум 2 дена пред денот кога е закажан колоквиумот/испитот. Деловниот секретар на Академијата ја пренесува надлежноста на друг наставник од сродна група предмети или на некој од стручната и административната служба на Академијата.

Член 26

Терминот за полагање на колоквиумот предметниот наставник треба да го достави до референтите за студентски прашања. Референтите за студентски прашања подготвуваат распоред за полагање на колоквиуми во рамките на колоквиумската недела, го објавуваат на образовниот портал на Академијата и го доставуваат до предметните наставници.

Термините за полагање на испити во редовните и дополнителните испитни сесии предметниот наставник најпрво ги најавува кај референтите за студентски прашања, со цел да не дојде до преклопување на термините, а потоа ги објавува на образовниот портал на Академијата

Доколку од оправдани причини наставникот го одложил терминот за полагање на испит/ колоквиум, тогаш за промената треба да ги извести студентите на образовниот портал на Академијата, треба да ги извести референтите за студентски прашања, како и да закаже нов термин за полагање во рамките на предвидените колоквиумски недели, односно испитни сесии.

Член 27

Студентите се смета дека полагале колоквиум/испит само ако биле присутни на местото определено за полагање во однапред утврдениот термин.

Член 28

Право на полагање колоквиум/испит има студентот кој ги има завршено предвидените наставни обврски, уредно се пријавил и во целост ги подмирил тековните финансиските обврски кон Академијата, согласно договорот за школување.

Во наставни обврски за редовните студенти припаѓа и успешно реализираната практична настава согласно оперативната програма за теренска студентска практика.

Член 29

Предметниот наставник или лицето задолжено за спроведување на полагањето се должни да ги известат студентите за правилата и санкциите кои ќе бидат преземени доколку истите не се почитуваат пред да биде спроведено полагањето.

Член 30

Доколку поради природата на предметот или техничка спреченост студентот испитот го полага **писмено**, истиот по неговото оценување предметниот наставник заедно со записникот го доставува до референтите за студентски прашања на Академијата за негово архивирање во досието на студентот.

Остварувањата на студентот од писмениот испит се евидентираат и во записникот од испит и на образовниот портал по соодветниот предмет.

Член 31

Доколку поради оправдани причини предметот се полага **усно**, тогаш предметниот наставник има обврска:

- Да го определи распоредот за полагање на студентите;
- Прашањата да ги постави усно, по свој избор или однапред да има подготвено прашања во писмена форма;

- Да го спроведе испитот со поставување најмногу 3-4 прашања во времетраење од 30 до 60 минути;
- Да постави дополнително прашање заради утврдување на познавањата на студентот за предметот;

При полагање уснен испит студентот има право:

- Со себе да носи празни листови;
- Да изработи концепт.

За време на испитот наставникот ги евидентира прашањата и одговорите на студентот и ги доставува во склоп на пријавата, односно записникот за испит до референтите за студентски прашања.

Остварувањата на студентот од усниот испит се евидентираат и во записникот од испит и на образовниот портал по соодветниот предмет.

Член 32

Студентот има право да полага испити во редовните и дополнителните испитни сесии. Редовните испитни сесии се утврдени во Календарот на активности за секој семестар во секоја студиска година, а дополнителните испитни сесии ги утврдува Наставничкиот совет на Академијата. Утврдените дополнителни испитни сесии референтите за студентски прашања ги објавуваат на образовниот портал на Академијата.

Член 33

Ако студентот смета дека колоквиумот/испитот не е спроведен во согласност со овој Правилник, може да поднесе приговор до Директорот на Академијата во рок од 24 часа. Приговорот се поднесува во писмена форма.

Доколку Директорот утврди дека условите од став 1 на овој член целосно се исполнети, го задолжува наставникот да ја преиспита оценката. Ако наставникот не отстапува од оценката која ја утврдил, студентот може да побара комисиско полагање. По барање на студентот Директорот формира тричлена комисија составена од наставници од исто или сродно наставно-научно подрачје и во наредните 24 часа или наредниот работен ден закажува комисиско полагање. Наставникот кај кого полагал студентот не може да биде член на комисијата.

Член 34

Ако студентот не е задоволен од добиената преодна оценка има право испитот да го преполога само еднаш, по претходна поднесена пријава во соодветна испитна сесија, најдоцна 4 месеци од денот на полагањето.

Чување испити

Член 35

Електронските испити/колоквиуми кои студентот ги полагал на Образовниот портал на Академијата, се чуваат до неговото дипломирање.

Член 36

Писмените колоквиуми/испити кои се чуваат во студентското досие на студентот се чуваат до неговото дипломирање.

Член 37

Проектниот извештај и рефлексивните дневници од теренската студентска практика кои се закачени на Образовниот портал од страна на студентот и учествува во формирање на оценката, се чуваат до дипломирање на студентот.

Член 38

Пријавите за испит се чуваат една година по дипломирањето на студентот.

Член 39

Овој правилник важи за студентите запишани од студиската 2017/2018 година. За студентите од претходните студиски години важи претходниот Правилник.

За основачите,

Пред. м-р Горазд Смилевски